

Een experiment om de uitvoering van de Boswet voor kleinschalig bosbeheer te versoepelen

Boswet en kleinschalig bosbeheer in Gelderland

Sinds 1 januari 1996 hebben de provincies een gemandateerde bevoegdheid voor het uitvoeren van de Boswet. Voor Gedeputeerde Staten van Gelderland een mooi moment om uit te zoeken of deregulering van deze wetgeving tot de mogelijkheden behoort. GS besloten in juni om in een proefgebied ten noorden van Arnhem soepeler om te gaan met de uitvoering van de Boswet voor kleinschalig bosbeheer. Artikel 6 lid 2 van de Boswet – ontheffing onder voorwaarden – biedt de juridische mogelijkheden hiertoe. "Gelders bos vogelvrij verklaard." Met dergelijke krantenkoppen werd het experiment onthaald. Bezorgdheid bij Groen Links en milieu-organisaties voor het verdwijnen van bos. Bij boscijneren/beheerders scepsis of er niet juist meer administratieve rompslomp zal ontstaan. Redenen genoeg om stil te staan bij de achtergrond en de aanpak van het experiment.

Experiment

Bijgevoegd kaartje geeft aan op welk gebied het Boswet-experiment van toepassing is. Het is een gebied van circa 15.000 ha bos, gelegen binnen het Waardevolle Cultuurlandschap

(WCL-gebied) de Veluwe. Het gebied is zo gekozen dat zowel particuliere boscijneren als natuurbeschermingsorganisaties en gemeenten aan het experiment kunnen meedoen. Particuliere en gemeentelijke boscijneren kunnen in dit gebied ook deelnemen aan het project "stimulering geïntegreerd bosbeheer".

Betrokken boscijneren kunnen onder voorwaarden ontheffing krijgen van de reguliere wijze van melding en van de herplanttermijn van de Boswet. De ontheffing duurt in ieder geval voor de looptijd van het experiment, dat is 6 jaar.

De eerste voorwaarde voor deelname is duurzame instandhouding van het bos op kleinschalige wijze. Dit moet de eigenaar in een intentieverklaring vastleggen. Onderdeel daarvan vormt een kaart 1:10.000, waarop de boscijneraar aangeeft voor welke eenheid bos de ontheffing geldt. Het bos moet minimaal 25 ha groot zijn. De eigenaar wordt in de gelegenheid gesteld om vooraf open plekken waarop de Boswet niet van toepassing is, aan te geven.

De ontheffing houdt in dat vellingen en lichten kleiner dan 30 are niet meer afzonderlijke hoeven te worden gemeld. Groot-schalige vellingen, vellingen binnen een strook van 30 m van de bosrand en vellingen ten behoeve van functiewijziging moeten wel volgens de reguliere methode gemeld worden. De totale oppervlakte aan kapvlakten mag niet groter zijn dan 10% van de

eenheid bos waarmee wordt deelgenomen.

Daarnaast wordt er ontheffing van de herplanttermijn gegeven voor 6 jaar of voor zolang dat er wordt voldaan aan de in de ontheffing gestelde voorwaarden.

Bij een dergelijke ontheffing blijft de Boswet onverminderd van kracht! Dus binnen de werkingssfeer van de Boswet worden afspraken onder voorwaarden gemaakt over de wijze van melding en de termijn van herplant.

Het is de bedoeling om vooraf in een gesprek met deelnemers de opzet van het project en de voorwaarden bij de ontheffing te verduidelijken. Het indienen van het ontheffingsverzoek en de administratieve afhandeling heeft plaats via Laser Regio Oost.

Controle

Doel van het experiment is ondermeer om na te gaan hoe de controle en handhaving moet verlopen, en of de aanpak inderdaad leidt tot vermindering van administratieve druk.

Bij de controle staan niet de geveldde houtopstand en het tijdstip van herplanten centraal, maar de totale oppervlakte open plekken (maximaal 10% van het ontheffingsgebied) en de grootte per open plek (maximaal 30 are). De controle vindt steekproefsgewijs plaats. De ligging van de verjongingsvlakken en een indicatie van de natuurlijke verjonging moet door de eigenaar/beheerder desgevraagd op schrift aan de controleurs Boswet over-

Begrenzing experiments gebied Boswet en kleinschalig bosbeheer

LEGENDA

- Bos
- Kernen - 1995
- begrenzing experiments gebied
- Voor bos waarop de Boswet van toepassing is gelegen binnen de begrenzing kan onthoofing Boswet kleinschalig bosbeheer worden aangevraagd, in het kader van het experiment Boswet en kleinschalig bosbeheer.

provincie
GELDERLAND

DIENST R.W.G.
Afdeling KV

auteur: Ine de Visser
bron: startpunt centrum
31 mei 1996

handigd worden. Dit dient als basis voor de controle.

Voorgeschiedenis

De Boswet stamt uit de tijd dat grootschalige kap heel gewoon was. Kleinschalig bosbeheer krijgt meer en meer ingang en wordt door zowel Rijk als provincie gestimuleerd. In Gelderland is daarvoor het project "Stimulering geïntegreerd bosbeheer" gestart.

De praktijk leert dat kleinschalig bosbeheer en de Boswet niet overal sporen. Zo is de grens tussen velling/variabele dunning en dunning moeilijk te trekken. Ook is het moeilijk vooraf in te schatten hoe een beheeringreep in de praktijk uitvalt. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid ten aanzien van de meldingsplicht. Daarnaast is het aanmelden en in kaart brengen van alle kleine kapvlakten tijdrovend en legt onnodig veel admi-

nistratieve werkdruk bij de boseigenaar/beheerder en bij de uitvoerder van de wet.

Het idee achter versoepeling van de Boswet ten behoeve van kleinschalig bosbeheer is niet nieuw. Een werkgroep van het Ministerie van LNV heeft zich enige jaren geleden al over deze materie gebogen. Het Bosschap heeft in dit kader vorig jaar voorstellen gedaan voor een wijziging van de Boswet.

Gelderland heeft de bestaande ideeën uitgewerkt tot een experiment. Niet langer denken tot de perfecte oplossing is uitgedacht, maar in de praktijk zoeken naar knelpunten en oplossingen. De werkwijze is nieuw. Het is niet mogelijk om vooraf tot in detail alle onzekerheden weg te nemen.

Waarom pakt Gelderland dit op?

Belangrijke drijfveer voor het ex-

periment is de drang van Gelderland tot bestuurlijke vernieuwing. Het college-programma 1995-1999, zeg maar het provinciale regeer-accorde, stelt:

"De Provincie Nieuwe Stijl houdt voor het provinciaal bestuur van Gelderland in dat zij probleemoplossend en samenhangbevorderend te werk zal gaan. Hierbij hoort ook dat deregulering zal worden geconcretiseerd. Voor bestaande regelgeving betekent dat, dat voor elk beleidsveld de mogelijkheden voor vermindering van regelgeving of alternatieven voor regelgeving worden betrokken."

De provincie voert op bosgebied zowel stimuleringsbeleid als wettelijke taken uit. Het ligt voor de hand deze zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Gelderland heeft zich met haar project "stimulering geïntegreerd bosbeheer" de taak gesteld om in 5 jaar tijd

Voorwaarden Ontheffing Kleinschalig Bosbeheer

Uitgangspunten voor het afsluiten van een ontheffing worden per individueel geval vastgelegd. In elk geval gelden de volgende voorwaarden:

- De ontheffing geldt voor zes jaar.
- De boseenheid is minimaal 25 ha en ligt binnen de begrenzing van het experiment.
- Een kaart schaal 1:10.000 geeft het bosgedeelte aan waarop de ontheffing van toepassing is.
- Een intentieverklaring legt de duurzame instandhouding op basis van kleinschalig bosbeheer vast. Open plekken mogen geen andere functie krijgen dan bos. Het is uitgesloten terrein te gebruiken als voerakker, heide of weiland, het bos te begrazen, of beheermaatregelen te nemen waardoor de kapvlakte langdurig onbebost blijft.
- De ontheffing geldt voor voorgenomen vellingen kleiner dan 30 are. Voorgenomen vellingen groter dan 30 are vallen er niet onder. Die moet men dan ook op de reguliere wijze melden. Binnen de gebruikelijke termijn van drie jaar moet men hier aan de herplantverplichting voldoen. Dit geldt ook als er door calamiteiten op grote schaal bos teniet gaat.
- Het totaal aan kapvlakten is hooguit 10% van de oppervlakte bos. Onder kapvlakten vallen open plekken waarvoor op grond van de Boswet een herplantplicht geldt en waar nog geen natuurlijke verjonging is opgetreden. Ook vallen er open plekken onder met zaailingen van houtige gewassen die jonger zijn dan drie jaar of met een bedekkingspercentage van minder dan 60%. Dit percentage geldt ook voor ingeplante kapvlakten. Amerikaanse kers en krentenboompje tellen niet meer mee bij de natuurlijke verjonging; met deze soorten wordt niet voldaan aan de herplantverplichting.
- Van dunning is sprake als het kronendak binnen 4 à 5 jaar weer in sluiting is.
- Bij variabele dunning worden open plekken groter dan 5 à 10 are toegerekend aan de maximale oppervlakte open plekken. Bij bepaling van de oppervlakte is de kroonprojectie richtinggevend. Kleinschalige eindkap tussen de 5 en 30 are valt onder de werking van de ontheffing.
- Vellingen in bosranden (tot 30 meter vanaf de rand) moeten afzonderlijk worden gemeld.
- Overtreding van de bepalingen gelden als overtredingen van de Boswet en worden als zodanig afgehandeld.

25% van de gemeentelijke en particuliere bosbezit onder kleinschalig beheer te brengen. Het zoeken naar een aanpassing van de Boswet voor kleinschalig beheer is hierop een logisch vervolg. Bij het concretiseren van het experiment is gezocht naar een manier om enerzijds de eigenaar/beheerder meer beheervrijheid

te geven en anderzijds een effectief controlesysteem te houden. In het verlengde van de dereguleringsgedachte ligt de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het bos bij de boseigenaar/beheerder. De keuze voor natuurlijke verjonging of inplanten is bij het experiment niet meer afhankelijk van de termijnen van de Bos-

wet. De ontheffingsmogelijkheid geeft meer duidelijkheid ten aanzien van kleinschalige vellingen en leidt dus tot minder "illegale" vellingen.

Om de controle te kunnen verminderen is het nodig om af te rekenen doelstellingen te formuleren. In het experiment zijn dit de totale oppervlakte aan kapvlakten en de omvang per kapvlakte. De controle wordt minder intensief, maar is wel effectief.

Als eerste concrete stap hebben op 24 juni 1996 Gedeputeerde Staten de Notitie "Boswet en Kleinschalig Bosbeheer, een experiment gericht op de deregulering van de Boswet" vastgesteld. Op termijn wordt bezien of en onder welke voorwaarden er ook mogelijkheden zijn buiten het proefgebied.

De provincie treedt in overleg met de betrokken gemeenten voor een goede afstemming met de ruimtelijke ordening.

Evaluatie

Na 5 jaar wordt het project geëvalueerd. Bekeken wordt of de gestelde voorwaarden bij de ontheffing (zie kader) adequaat zijn, of dat bijstelling nodig is. Ook wordt bezien hoe boseigenaren de toegemeten beheervrijheid hebben opgepakt en of de voorgestelde wijze van controle haantbaar is. Tot slot moet duidelijk worden of de aanpak zowel voor de uitvoerder van de Boswet als voor de eigenaar/beheerder doelmatiger is dan de reguliere uitvoering van de Boswet.

Slotbeschouwing

Gelderland onderstreept met het experiment haar vertrouwen in de sector. Slaagt het experiment, dan wordt het beheren van mooi bos procedureel makkelijker. Het zou jammer zijn, als wantrouwen en negatief denken het experiment zouden blokkeren.